

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СУЧАСНОЇ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ

О.В.ВОЛОШЕНКО

*Україна, м. Черкаси, Черкаський обласний інститут післядипломної освіти
педагогічних працівників*

Якість природничо-математичної освіти є однією із головних складових забезпечення прогресивних змін у суспільстві. Динамічні зміни, які відбуваються в нашій державі в останнє десятиріччя, зумовлюють необхідність нових підходів до еволюційного розвитку системи освіти в Україні. Саме тому набуває актуальності дослідження організаційно-методичних основ забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти. На наш погляд, одним із найсуттєвіших чинників еволюційного розвитку освіти є процеси осучаснення післядипломної педагогічної освіти, організаційно-методичного супроводу роботи вчителів природничо-математичного циклу.

Метою статті є аналіз ресурсів й чинників, які дозволять забезпечити якість сучасної природничо-математичної освіти у навчальних закладах та виявлення оптимального організаційно-методичного супроводу професійної діяльності вчителя природничо-математичних дисциплін.

Поняття «осучаснювати» означає наближати до сучасності; робити щось відповідним духові часу, співзвучним сучасності [1, с.688]. Саме тому осучаснення потребує як зміст природничо-математичної освіти, так і організаційно-методичний супровід, спрямований на забезпечення якості природничо-математичних дисциплін.

Під осучасненням організаційно-методичного супроводу забезпечення якості природничо-математичних дисциплін ми розуміємо систему роботи працівників закладів післядипломної освіти, методичної і психологічної служб, адміністрації навчального закладу спрямовану на:

1. Формування (актуалізація) у педагога мотивації щодо цілеспрямованого забезпечення якості предметів природничо-математичних циклу.
2. Створення умов для орієнтації педагогічного працівника у критеріях якості сучасної освіти та способах їх досягнення.

3. Забезпечення адекватної підтримки педагога в усіх сферах професійної діяльності на інформаційно-методичному, педагогічному, психологічному, психотерапевтичному рівнях тощо.

4. Реалізацію навігаційних функцій системи післядипломної освіти щодо забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти та функціонального підходу до оптимізації науково-методичного забезпечення діяльності вчителів.

5. Застосування організаційно-методичних, психолого-педагогічних та індивідуальних засобів стабілізації якості природничо-математичної освіти на певних рівнях системи освіти.

6. Впровадження системи психолого-педагогічної спрямованості на розвиток і саморозвиток суб'єктів освітнього простору (методики, стратегії і тактики, способи дій відповідно до персональних освітніх траєкторій та завдань освіти), який забезпечує якість природничо-математичної освіти.

7. Надання допомоги (при потребі) щодо рефлексії, систематизації та узагальнення власного досвіду педагога і результатів професійної діяльності щодо відповідності критеріям якості природничо-математичних дисциплін та результатів цього досвіду; виявлення ефективних стратегій, напрямків, способів, видів, форм, методів професійного саморозвитку педагогічного працівника.

Основними *функціями* організаційно-методичного супроводу, спрямованого на забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти є:

1. Спонукально-мотиваційна – спрямована на формування (актуалізацію, стабілізацію) потреби вчителів природничо-математичних дисциплін у забезпеченні високої якості природничо-математичної освіти.

2. Допоміжно-підтримуюча – своєчасний «аудит» наявних проблем, та надання ресурсів щодо усунення ускладнень у процесі забезпечення якості освіти.

3. Стимулююча – систематична підтримка і заохочення педагогічного працівника щодо зростання й забезпечення стабільної якості вивчення природничо-математичних дисциплін.

4. Стабілізаційно-закріплююча – своєчасна підтримка впевненості педагога у можливості досягнення ним та його учнями відповідної якості природничо-математичної освіти й адекватна оцінка позитивних змін у результатах професійної діяльності вчителя.

5. Розвивальна – створення умов для неперервного розвитку професійної компетентності педагогічного працівника у системі післядипломної освіти, спрямованого на досягнення високої якості природничо-математичної освіти.

6. Конструктивно-формуюча – надання орієнтирів щодо осучаснення критеріїв якості природничо-математичної освіти, проектування та моделювання оптимальних умов для їх досягнення.

7. Евристично-емпірична – науково-методичний супровід практичної апробації та реалізації творчих здобутків вчителів природничо-математичних дисциплін щодо забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти.

Організаційно-методичного супровід, спрямований на забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти доцільно видозмінювати у залежності від задач оптимізації діяльності вчителя. Основними *видами* такого супроводу є:

- Відкритий (прямий) супровід, якщо у педагогічного працівника існують проблеми із забезпеченням достатньої якості природничо-математичної освіти. Цей вид організаційно-методичного супроводу може бути спрямований на забезпечення необхідною інформацією; формування певних професійних компетенцій та практичних умінь; особистісний розвиток педагогічного працівника.

- Зосереджено-опосередкований, спрямований на спостереження, діагностику і аналіз ускладнень в процесі забезпечення якості природничо-математичної освіти.

- Тематичний супровід. Він полягає у наданні педагогу суттєвої, конкретної змістової допомоги у процесі вирішення професійних задач, які виникають у процесі забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти.

- Поточний, з метою відстеження динаміки якості природничо-математичної освіти.

- Ситуативно-змістовний у випадках, що потребують додаткових знань, ситуативного втручання ззовні або залучення ресурсів, що забезпечать достатню якість освітніх послуг у сфері сучасної природничо-математичної освіти.

- Епізодичний, зумовлений інноваційним розвитком сучасної природничо-математичної освіти і науки.

- Індивідуальний – у відповідності до особистісних та професійних потреб вчителів природничо-математичних дисциплін.

Основними завданнями організаційно-методичного супроводу, спрямованого на забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти є:

1. Створення осучасненого науково-методичного забезпечення для реалізації якісної природничо-математичної освіти на рівнях діяльності: учня; вчителя; навчального закладу; міського (районного) методичного кабінету; обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

2. Здійснення методично-консультативної підтримки педагогічних працівників з питань забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти.

3. Координаційна діяльність щодо висвітлення позитивних результатів у досягненні високої якості природничо-математичної освіти, аналізу механізмів їх досягнення та узагальнення цього досвіду.

4. Забезпечення неперервного зв'язку педагогічних працівників із системою післядипломної педагогічної освіти щодо сучасного науково-методичного забезпечення якості природничо-математичної освіти.

5. Створення on-line середовищ, спрямованих на підтримку якості сучасної природничо-математичної освіти, професійний розвиток педагогічних працівників.

6. Своєчасне надання організаційно-методичної допомоги щодо стабілізації умов досягнення високої якості природничо-математичної освіти.

7. Навігаційний супровід педагогічного працівника, спрямований на забезпечення орієнтації щодо критеріїв якості сучасної природничо-математичної освіти та способів і умов їх досягнення.

Значною мірою ефективність організаційно-методичного супроводу, спрямованого на забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти буде визначати особистість тих, хто відповідальний за його організацію та змістове наповнення. Розглянемо основні зовнішні чинники ефективності такого супроводу. До них належать: 1. Наявність організаційно-методичних форм роботи та консультативної допомоги спонукально-мотиваційного змісту, спрямованих на забезпечення високої якості сучасної природничо-математичної освіти. Такі організаційні форми можуть впроваджуватись на всеукраїнському, регіональному (обласний інститут післядипломної освіти, відділи освіти, методичні кабінети) і локальному рівнях (навчальний заклад освіти). 2. Наявність організаційних заходів щодо створення, забезпечення й стабілізації умов, що забезпечують високу якість природничо-математичної освіти. 3. Своєчасне виявлення потреб педагогів у науково-методичному супроводі щодо зростанні якості природничо-математичної освіти. 4. Наявність методичної підтримки та заохочувально-стимулюючих чинників щодо мотиваційної спрямованості та професійної активності педагогічних працівників у напрямку

зростання якості природничо-математичної освіти. 5. Узгодженість у понятійному апараті та критеріях визначення якості природничо-математичної освіти.

Внутрішніми чинниками ефективності організаційно-методичного супроводу, спрямованого на забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти є сприйняття, адекватне розуміння й прийняття таких ключових понять, що впливають на прийняття тих чи інших критеріїв якості сучасної природничо-математичної освіти. До цих понять ми відносимо: *місія й цінності природничо-математичної освіти* (основні запитання на які бажано знайти відповідь: Навіщо мені (нам) природничо-математична освіта? Що я можу зробити для природничо-математичної освіти? До чого необхідно прагнути у процесі природничо-математичної освіти? Що є важливим? Що не підлягає сумнівам? У що вірю? Що має значення?); *бажання і очікування* учасників освітнього простору (Що я хочу (ми хочемо)? Що має відбуватися у сучасній природничо-математичній освіті? Якою я хочу (ми хочемо) бачити якісну природничо-математичну освіту?); *здібності і навички* учасників освітнього простору (Як? Яким чином забезпечити й стабілізувати якість сучасної природничо-математичної освіти? Які саме здібності і навички необхідні для забезпечення якісної природничо-математичної освіти?); *середовище і оточення* (Де? Коли? В яких умовах забезпечується висока якість природничо-математичної освіти?); *діяльність і поведінка* (Що роблю (робимо) для забезпечення якості сучасної природничо-математичної освіти?). Отже, проблема створення освітнього середовища із чіткими, вимірюваними і досяжними критеріями якості природничо-математичної освіти на сучасному етапі розвитку освіти є одним із пріоритетних завдань педагогічної теорії і практики.

У цій статті нами розглянуто лише деякі аспекти організаційно-методичного забезпечення якості природничо-математичної освіти. Вирішення цієї проблема потребує об'єднання науковців, вчителів-практиків, педагогічних працівників, що здійснюють організаційно-методичне забезпечення природничо-математичної освіти й розробку системи підтримки й стабілізації якості природничо-математичної освіти.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укладач і головний редактор В.Т.Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – с.1440с.
2. Волошенко О.В., Хрипун В.І Професійно-творча самореалізація та професійний саморозвиток як життєтворчі компетенції педагогічного працівника закладу освіти/ Олена Валентинівна Волошенко, Вікторія Іванівна Хрипун. // Науково-методичний супровід розвитку професійної компетентності практичних психологів у системі післядипломної освіти: матеріали Всеукраїнського проблемного семінару 17-18 листопада 2011 року/ ред.кол. В.В.Пашков та ін.- Запоріжжя: КПУ, 2011.- С.53-63.

3. Волошенко О.В., Хрипун В.І. Психолого-педагогічні аспекти оновлення освітнього простору навчального закладу/ Олена Валентинівна Волошенко, Вікторія Іванівна Хрипун. - Черкаси, 2009.- 40с.
4. Подласый И.П. Продуктивная педагогика. /Иван Павлович Подласый. - М.: Народное образование, 2003.- 496с.
5. Професійний розвиток педагогічних працівників: практична андрагогіка: Наук.-метод. посіб. / За заг. ред. Пуцова В.І., Набоки Л.Я. – К., 2007. – 228 с.
6. Хрипун В.І. Професійний саморозвиток педагогічного працівника у схемах і таблицях. – Черкаси: ОПОПП, - 2012р. - 25с.

Надійшло до редакції 01.10.2013 року.